

Patrick en zijn kleine wereld

Patrick Kramer (7) lijdt aan een ernstige vorm van autisme. „Een schat van een jongen, maar de impact op het gezin is onvoorstelbaar groot.”

Lopen op eieren. Daar lijkt het opvoeden van een kind met een autistische stoornis nog het meest op. „Steeds moeten we bedenken wat ons doen en laten voor effect heeft op Patrick. Vaste patronen, daar is hij bij gebaat, tot in het extreme toe.”

André (44) en Ingrid (38) Kramer uit Jirnsum leiden een leven dat bijna tot op de minuut volgens vaste patronen verloopt. Elke afwijking levert een risico op. „We gaan voor 200 procent voor Patrick.”

Ze hebben een paar spannende weken achter de rug. Een verhuizing binnen Jirnsum, met ook nog een kort verblijf in een tijdelijke woning, bracht Patrick behoorlijk van slag. „Verandering is altijd bedreigend voor hem. Dan trekt hij zich terug of wordt hij boos. Twee jaar geleden hadden we een vakantie week gepland op een rustige plek in Twente. Binnen 24 uur waren we weer thuis. Patrick was helemaal van streek, hij was niet te houden.”

Geen prikkels, geen onverwachte gebeurtenissen en veel herhaling, dat is de kleine wereld van Patrick. „Als hij op de iPad filmpjes bekijkt, hoor je eindeloos dezelfde deuntjes terugkomen. Op tv is *Thomas de Trein* favoriet, in de tuin zit hij altijd in de zandbak. De route naar school moet elke dag exact hetzelfde zijn, en als we hem 's zomers meekrijgen op de tandemfiets, weten we precies welk rondje hij wil.”

Sinds anderhalf jaar bezoekt hij Sinne in Sneek, een school voor speciaal onderwijs. „Omdat Patrick klassiek autisme heeft in combinatie met ADHD, maar wel een IQ heeft van boven de 70, hoort hij eigenlijk op een school voor Renn 4, zoals dat heet. Dat is voor leerlingen met gedragsproblemen. Sinne is voor cluster 3, kinderen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. Hij zit in een klas met twaalf kinderen.”

Het heeft lang geduurd voordat bij Patrick de juiste diagnose werd gesteld. Ingrid werd al wat ongerust toen hij als baby veel huilde en schrikachtig reageerde op geluiden en muziek. Ook bij de wisseling van licht en donker was hij snel van slag.

Lara, Ingrid, Patrick en André Kramer. FOTO CATRINUS VAN DER VEEN

André: „Als we in Leeuwarden waren, bleef ik altijd met de kinderwagen op straat lopen als Ingrid een winkel binnenging. Eenkenning was hij ook en dan genoot zijn moeder altijd de voorkeur.”

Communicatie was moeilijk met het ventje. „Hij keek je niet aan, en leek ook weinig te luisteren. Hij zat altijd in zijn eigen wereldje, zeiden we.” Toen ook het praten lang uitbleef, kwamen de Kramers met Patrick terecht op het consultatiebureau Plus. Patrick kreeg logopedie, maar dat leek weinig te helpen. Ingrid: „Achteraf gezien hebben we veel te lang getobd. Op een gegeven moment ga je zelf googlen, en toen kwam al snel autisme om de hoek.”

Toen de diagnose eenmaal was vastgesteld

door het Autistisch Team Nederland, zijn de Kramers goed begeleid. Op de gewone peuterschool kon hij toen al niet meer gedijen. „Patrick leefde alleen in zijn eigen wereld. De zandbak was zijn plek, daar was hij obsessief mee bezig. Deel uitmaken van een kring was voor hem onmogelijk.”

Een soort opluchting was er ook bij André en Ingrid. „Onbewust hadden we toch last van schuldgevoelens en faalangst. Voed ik mijn kind wel goed op? Wat kan ik beter doen? De diagnose bevestigde wat we zelf al veel langer aanvoelden, maar we konden er nu toch wat gericht mee aan het werk. We leerden Patrick nu ook beter doorgronden.” Simpel werd het leven er niet van. „We moeten altijd rekening houden met Patrick's beperkingen. Op vakantie gaan is er niet meer bij. Bezoek van vrienden en familie is maar beperkt mogelijk. En als hij thuis is, moeten we constant opletten. Hij ziet geen gevaren. Of het nu om vuur gaat of water, hij kan de gekste dingen uithalen. Koken doen we als hij op school zit.”

Een aantal uren per week wordt Patrick begeleid door een pedagogisch medewerker die hem kent van het dagverblijf in Sneek. Zij kan goed met hem overweg en dat geeft de Kramers wat ruimte voor zichzelf.

Zusje Lara (3) is Patrick inmiddels in veel opzichten voorbijgestreefd. Ze praat makkelijker, handelt sneller en spreekt hem ook al bestraffend toe als hij weer eens boos of bang is. „Voor Lara moeten we er natuurlijk ook zijn, want ze is nog te jong om de situatie van haar broer te begrijpen. Ze zijn erg dol op elkaar, dat is wel erg mooi om te zien.”